

P R O J E C T
GrOBEat
Grass-fed Organic Beef for Sustainable Eating

INSPIRATION TIL SAMARBEJDE MELLEM ØKOLOGISKE MÆLKE- OG STUDEPRODUCENTER MED AMMETANTER

mabe@icoel.dk

lben@icoel.dk

Et mere bæredygtigt oksekødsprodukt, som det der afprøves i projektet GrOBEat, afhænger blandt andet af et godt samarbejde mellem mælke- og studeproducenter. I GrOBEat har netværksmøder mellem mælke- og studeproducenter sat fokus på en række punkter, som kan være relevante at have med i sine overvejelser, når der skal produceres økologisk oksekød baseret på tyre- og krydsningskalve fra den økologiske mælkeproduktionen, med ammetanter involveret.

PROJEKTET GrOBEat:

Der skal findes gode produktionssystemer og etableres nye samarbejder for at holde økologiske kalve i økologien. I projektet **GrOBEat** er der afprøvet et koncept, hvor der laves tre produkter af kvalitetskød fra afkom af malkerace, med forskellig slagtealder, som alle har startet deres liv ved ammetanter. Kalvene har gået med ammetanterne minimum 4,5 måned, hvor mælk og græs får lov til at erstatte kraftfoder.

På bagsiden af dette ark præsenteres du for en række overvejelser og fokuspunkter, som er værd at have med, hvad end du er økologisk mælke- eller kødproducent, hvis du gerne vil arbejde med en mere bæredygtigt oksekødsproduktion.

Overvej hvem der bedst har plads til ammetanterne med deres kalve

Tyre- og krydsningskalve fra mælkeproduktionen kan gå med ammetanter enten hos mælkeproducenten eller hos studeproducenten. Der er forskellige fordele og ulemper, og meget afhænger af plads og muligheder. Ammetanter med kalve hos mælkeproducenten har den fordel, at ammetanterne kan komme tilbage i malkeholdet, passe flere hold kalve eller opnå en bedre slagtevægt efter kalvenes fravæning. Kalvene vil således komme til studeproducenten, når de er fravænnet. Oftest vil der af pladshensyn ske fravæning hos mælkeproducenten ved tre-fire måneder hvilket stiller krav til nye rammer og fodring hos studeproducenten. Ammetanter med kalve hos studeproducenten har den fordel, at perioden hvor kalvene får mælk hos koen ofte med fordel kan forlænges, men det kræver flere køer til ammetanter. Nogle steder hentes der derfor køer fra en ekstra besætning som ammetanter og bonding sker hos studeproducenten, typisk med yngre kalve

Fravæning og separation af kalve fra ammetanter

Det er væsentligt at kalvene er godt i gang med både græs/grovfoder og kraftfoder inden de fravænes ammetanten. Det gælder uanset om kalvene har gået med ammetanten hos studeproducenten eller først skal flyttes til en studeproducent efter fravæning. Her kan det være en fordel hvis kalvene går hos ammetanten i det system som de skal fortsætte med at være i, i den første periode efter fravæningen – det kan tale for, at ammetanten er med hos studeproducenten. I den situation kan det nemlig potentielt lade sig gøre at lade kalvene beholde boks, kendt placering af foder, vand og hvileplads, så kalven ”kun” oplever fravæning og separation fra ammetanten som en stressfaktor.

For at sikre det størst mulige optag af alternative energikilder til mælk, kan man altid tilbyde kalvene: smagfuldt kraftfoder, god kvalitet hø, adgang til godt græs sammen med ammetanterne samt begynde at reducere tiden sammen med ammetanten når kalvene er tæt på fravæningsalder og overveje om man kan skubbe fravæningsalderen til så sent som muligt, hvor kalvene naturligt begynder at æde mere af andet foder. På den måde er de bedst muligt rustet til ikke at gå i stå efter fravæning.

En gradvis fravæning og separation

I ammetantesystemer er der flere forskellige fremgangsmåder til at fravænne og separere, men det kan altid anbefales at forsøge at gøre begge dele så gradvist eller trinvist som muligt. Nogle praktiserer fx at tage en enkelt ammetante ud ad et større hold af gangen, hvilket vil betyde at kalvene stadig har kendte køer i flokken. Her skal man dog være meget opmærksom på de resterende ammetanters velfærd. Man kan også tænke i, at separere kalvene fra ammetanterne ved hjælp af inventar: Fence-line weaning. Her forhindrer man at kalvene kan patte fra koen, men de kan stadig snuse til hinanden hvilket sænker deres stressrespons på fravæningen. Man kan også bruge næseflapper som påsættes kalvene til dette skridt, men da skal man være opmærksom på næsetrykninger.

En tidlig separation fra ammetanten

Nogle mælkeproducenter vil være interesseret i at sælge kalve fra ammetanter når de er yngre end 3 måneder gamle, pga. pladsmangel eller for mange køer er afsat til at være ammetanter – her skal man dog være opmærksom på, at man både udfordrer kalvene ved at lave en stor ændring tidligt i mælkeperioden, men at man også står med udfordringen at finde en alternativ metode til at mælkefodre kalvene indtil de bliver 3 måneder. Det er ikke nemt at lære 1-2 mdr gamle kalve at drikke fra patte-spand eller trug.

Afregning

Det er et nyt regnestykke, der skal gå op, når kalvene går hos ammetanter, uafhængigt af hvor dyrene går. Hvis en ammetante ”udlånes” fra mælkebesætningen til studeproduktionen, skal der tages stilling til værdien af den mælk hun bidrager med – som potentielt ”mangler” hos mælkeproducenten, det foder hun skal have og den plads hun optager. Så er der transporten frem og tilbage, medmindre hun udsættes direkte efter endt periode som ammetante. Desuden skal det være afklaret hvem der får koen slagtet og indtjeningen herfra. Kalve, som går hos ammetanter, har som oftest en rigtig god tilvækst, da de ofte drikker mere mælk end der traditionelt fodres. Man kan bruge eller støtte sig til den kalvenotering som tilbydes af Økologisk Landsfor-ening.